

MUUTOKSET PIEKSÄMÄEN KAUPUNGIN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAAN 1.8.2025 ALKAEN

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Lisätään opetussuunnitelmaan seuraavat kirjaukset:

Pieksämäen perusopetuksen koulujen koulukohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat erillisiä asiakirjoja, ja ne on liitetty opetussuunnitelmaan. Suunnitelmat tarkastetaan ja päivitetään kolmen vuoden välein.

Paikallinen tuntijako laaditaan kulloinkin voimassa olevien tuntijakomääräysten mukaan ja se liitetään opetussuunnitelmaan.

Opetuksen etenemisestä tavoitekokonaisuuksittain määrätään paikallisen opetussuunnitelman luvuissa 5 ja 7.

Oppimisen ja koulunkäynnin edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä määrätään paikallisen opetussuunnitelman luvussa 7.

Luku 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.6 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen Pieksämäen kaupungissa (luvun 5 alalukujen osalta paikallisesti päätettävät asiat)

Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

5.6.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

Pieksämäen kaupungin perusopetuksessa siirrytään 1.8.2025 alkaen käyttämään Etelä-Savon kuntien yhdessä laatimaa maakunnallista läsnäolon tuen ja poissaoloihin puuttumisen toimintamallia. Toimintamalli sisällytetään myös opiskeluhoitosuunnitelmaan.

Opiskeluhoiltopalvelut ovat olennainen toimija oppilaiden länäolon tukemisessa, poissaolojen ennaltaehkäisemisessä ja poissaoloihin puuttumisessa. Opiskeluhoiltopalveluiden rooli ja tehtävät on kuvattu Etelä-Savon yhteisessä toimintamallissa.

Pieksämäen kaupungin perusopetuksessa oppilaiden poissaoloja ehkäistään tukemalla oppilaiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeva toimintakulttuuri sisältää muun muassa seuraavia toimintatapoja:

- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja vahvistaminen osana oppikokonaisuuksia sekä arkisissa kohtaamisissa. Aikuiset näyttävät mallia yhteistyö- ja vuorovaikutustaidoissa.
- Opettajan ja oppilaan välisen vuorovaikutussuhteen tärkeys.
- Oppilaan yksilöllinen kohtaaminen, kohtaamiset arkisissa hetkissä.
- Oppilaiden vertaissuhteiden tukeminen ja jatkuva, läpi kouluvuoden mukana kulkeva ryhmäytyminen.
- Myönteiset yhteiset kokemukset ja merkityksellisuuden tunne osana kouluyhteisöä.
- Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön vahvistaminen.
- Kaikenlaisen kiusaamisen, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen sekä niihin puuttuminen.
- Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen.
- Koulun koko henkilökunnan osallistuminen yhteisölliseen työhön.
- Kaikenlaisten poissaolojen suunnitelmallinen seuranta yksilö- ja ryhmätasolla osana yhteisöllisen opiskeluhoillon toimintaa ja opiskeluhoiltosuunnitelmaa.

Opetuksen järjestäjän päättämät ja koulukohtaiset tarkennukset ennaltaehkäisevän työn toteuttamisesta kirjataan koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.

Toimintamalli on esitetty tiivistetysti oheisessa kuvassa.

Koululänäolon tuen ja poissaoloihin puuttumisen toimintamalli Etelä-Savo, perusopetus

Yleistä toimintamallista

Luokanopettajalla/luokanohjaajalla on vastuu oman valvontaluokkansa oppilaiden oppimisen ja muun kokonaishyvinvoinnin seurannasta, opiskeluhuollosta ja poissaolojen seurannasta sekä niihin puuttumisesta. Jokainen oppilasta opettava opettaja kirjaa oppilaan poissaolot Wilmaan päivittäin. Wilma-merkinnöissä käytetään opetus- ja kulttuuriministeriön suosituksia yhtenäisistä Wilma-merkinnöistä.

Poissaolojen seurannassa lasketaan kaikki lukuvuoden aikana kertyneet poissaolot, myös terveydellisistä syistä kertyneet ja luvalliset anotut poissaolot. Poissaolomäärä ei nollaudu missään vaiheessa lukuvuotta. Myöhästyminen oppitunnilta ei tilastoidu poissaoloksi. Opettaja kirjaa Wilma-merkinnän yhteyteen myöhästymisen minuuttimäärän. Opettaja ottaa myöhästymiset puheeksi oppilaan kanssa viipymättä.

Oppilaalla on oikeus käyttää opiskeluhuoltopalveluita koulupäivän aikana. Jos oppilas ei halua käynnistä tietoa huoltajalle, se tulee huomioida ja tehdä merkintä niin, ettei se näy huoltajalle. Opiskeluhuoltopalveluiden käyttäminen ei tilastoidu poissaoloksi.

Poissaolojen seuranta ja niihin reagointi tapahtuu poissaolojen prosentuaalisen määrän mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että tiettyä ajankohtana huomioidaan prosenttimääräinen tuntimäärä tähän mennessä tarjotusta opetuksesta. Opettajan seurantaa helpottamaan on laskettu esimerkkitaulukot prosentti- ja tuntimääristä, sillä viikotuntimäärät poikkeavat eri vuosiluokilla toisistaan. Prosenttimääräinen tarkastelu perustuu tutkimukseen siitä, että jo 5-10 %:n poissaolomäärä tarjotusta opetuksesta voi heikentää oppilaan oppimista ja hyvinvointia. 20 %:n poissaolomäärä tarjotusta opetuksesta heikentää oppimista ja hyvinvointia merkittävästi.

Missä tahansa vaiheessa voi opettaja tarvittaessa olla yhteydessä opiskeluhuoltopalveluihin, kuitenkin viimeistään toimintamallin mukaisesti. Missä tahansa vaiheessa voidaan tehdä perheen kanssa yhteydenotto sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen tai lastensuojeluilmoitus, jos se nähdään tarpeelliseksi. (ilmoitusvelvollisuus LS 25§). Lastensuojeluilmoitukseen kannattaa kirjata ainakin: millaista huolta poissaolot aiheuttavat kyseisen oppilaan kokonaishyvinvoinnille, mitä koulussa on jo tehty asian hyväksi, mitä tahoja oppilaan asioissa on jo mukana ja millä tavoin huoltaja sitoutuu yhteistyöhön koulun kanssa.

Poissaolojen seuranta

Opettaja seuraa oppilaiden poissaoloja jatkuvasti läpi kouluvuoden. Seurantaa helpottamaan on tehty poissaolotaulukko, josta näkyvät prosentuaaliset tuntimäärät tiettyinä tarkasteluajankohtina. Jos poissaoloja kertyy, opettaja keskustele niistä oppilaan ja tarvittaessa myös huoltajan kanssa.

On tärkeää seurata oppimista ja tunnistaa jo varhaisessa vaiheessa mahdollisia oppimisvaikeuksia tai muita tuen tarpeita oppilaan oppimisessa, koulunkäynnissä tai hyvinvoinnissa. Opettaja tarjoaa tukitoimia viipymättä tuen tarpeita havaitessaan. Tarkoitus on tarjota tukea varhaisessa vaiheessa, jotta poissaolot eivät lisäänty ja muutu ongelmallisiksi. Jos oppilaan tilanteesta syntyy huoli, vaikka poissaoloja ei vielä olisi kertynyt 10%:n tai 20%:n raja-arvot ylittävää määrää, on opettaja yhteydessä kotiin puhelimitse tai kasvotusten ja selvittää tilannetta sekä sopii tarvittaessa tukitoimista ja niiden seurannasta huoltajan kanssa. Luvattomiin ja selvittämättömiin poissaoloihin puututaan välittömästi.

Poissaolorajat prosentteina ja tunteina, Pieksämäki

	tarkistusaika	syysloma		joululoma		talviloma		lukuvuoden lopussa		opetusta yhteensä
	poissaolot	10 %	20 %	10 %	20 %	10 %	20 %	10 %	20 %	
luokka-aste	1.lk	21 h	42 h	38 h	76 h	53 h	105 h	80h	160h	798h
	2.lk	21 h	42 h	38 h	76 h	53 h	105h	80h	160h	798h
	3.lk	23 h	46 h	41 h	83 h	58 h	115h	88h	175h	874h
	4.lk	24 h	48 h	43 h	86 h	60h	120h	91h	182h	912h
	5.lk	25 h	50 h	45 h	90 h	63 h	125 h	95h	190h	950h
	6.lk	26 h	52 h	47 h	94 h	65 h	130h	99h	198h	988h
	7.lk	30 h	60 h	54 h	108 h	75 h	150h	114h	228h	1140h
	8.lk	30 h	60 h	54 h	108 h	75 h	150h	114h	228h	1140h
	9.lk	30 h	60 h	54 h	108 h	75 h	150h	114h	228h	1140h

Opettajalla on aina mahdollisuus opiskeluhoitopalveluiden konsultaatioon sekä erityisopettajan konsultaatioon, mielellään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Opettajalla on velvollisuus ohjata oppilas opiskeluhoitopalveluiden piiriin, mikäli hän arvioi oppilaan niitä tarvitsevan.

Opettajan on mahdollista pyytää konsultaatiota opiskeluhuollon psykologilta, kuraattorilta sekä terveydenhoitajalta ja varmistaa, että oppilaiden oikeus opiskeluhoollolliseen tukeen toteutuu. Psykologilta voi saada konsultaatiota ryhmäkohtaisesti oppimisen esteiden tunnistamiseen, hyvinvoinnin edistämiseen sekä yksilökohtaisesti varhaisten tuen tarpeiden tunnistamiseen ja ryhmäkohtaisten tukitoimien suunnittelemiseen. Opiskeluhoollon kuraattorilta tai psykologilta voi saada konsultaatiotukea tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistavien toimintatapojen ja oppituntien suunnitteluun. Kuraattori tai psykologi voi myös mahdollisuuksien mukaan olla toteuttamassa näitä toimintatapoja.

Rehtori seuraa luokkien poissaolotilastoja neljä kertaa vuodessa: syysloman jälkeen, tammikuun alussa, talviloman jälkeen sekä kouluvuoden lopussa toukokuussa.

Toimintatavat poissaolojen määrän mukaisesti

Poissaoloja 10% tarjotusta opetuksesta, kohdennetut tukitoimet alkavat

Kaikki poissaolot huomioidaan, myös terveydellisistä syistä johtuvat ja muut luvalliset poissaolot. Kun oppilaan poissaoloja on kertynyt 10% tarjotusta opetuksesta, opettaja on yhteydessä huoltajaan puhelimitse tai kasvotusten keskustelemalla, ei pelkästään Wilma-viestillä. Tarkoituksena on lisätä huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja positiivista vuorovaikutusta oppilaan hyväksi. Opettaja kirjaa yhteydenoton ja siinä sovitut toimenpiteet sekä seurannan Wilma-lomakkeelle. Lomakkeelle merkitään, että kyseessä on 10%:n yhteydenotto.

Opettaja keskustelee oppilaan ja huoltajan kanssa poissaolojen syistä ja kartoittaa mahdollisia tuen tarpeita niin oppimisen, koulunkäynnin kuin kokonaishyvinvoinnin suhteen. Tässä vaiheessa voi olla tarpeellista esimerkiksi tarkentaa pedagogisen tuen tasoa. Yhdessä sovitaan mahdollisesti tarvittavista tukitoimista ja niiden seurannasta. Tavoitteista kannattaa tehdä konkreettisia ja aikarajattuja, jotta myös seuranta on mahdollista tehdä.

Opettaja voi käydä perheen kanssa keskustelua esimerkiksi Lapset puheeksi -menetelmää hyödyntäen. On suotavaa, että opettaja konsultoi matalalla kynnyksellä erityisopettajaa ja/tai opiskeluhoitopalveluita. Opiskeluhoitopalveluiden konsultaation voi tehdä nimettömänä. Opettaja on velvollinen ohjaamaan oppilaan opiskeluhoitopalveluiden piiriin, mikäli se on tarpeen. Opettaja voi kutsua tarvittaessa koolle opiskeluhoiton monialaisen asiantuntijaryhmän oppilaan ja huoltajan luvalla.

Kohdennetut toimenpiteet voivat olla yksilökohtaisia ja/tai yhteisöllisiä toimenpiteitä. Mitä varhaisemmassa vaiheessa yksilön (tai ryhmän) tuen tarpeet havaitaan, sitä kevyemmällä tukitoimilla voidaan edetä ja toivotut tavoitteet saavutetaan helpommin.

Poissaoloja 20% tarjotusta opetuksesta, vahvat toimenpiteet käyttöön

Kun oppilaalle on kertynyt poissaoloja 20% tarjotusta opetuksesta, opettaja on yhteydessä huoltajaan puhelimitse tai kasvotusten keskustelemalla, ei pelkästään Wilma-viestin avulla. Opettaja kirjaa Wilma-lomakkeelle yhteydenoton ja siinä sovitut toimenpiteet sekä seurannan. Wilma-lomakkeelle merkitään kyseessä olevan 20% :n yhteydenotto.

Viimeistään tässä vaiheessa opettaja konsultoi opiskeluhoitopalveluita ja ohjaa oppilasta opiskeluhoitopalveluiden piiriin sekä tarjoaa perheelle opiskeluhoiton monialaisen asiantuntijaryhmän perustamista. Asiantuntijaryhmään kutsutaan mukaan kaikki asian kannalta

oleelliset henkilöt oppilaan ja huoltajan suostumuksella ja toiveiden mukaisesti. Myös koulun ulkopuolisten tukitahojen osallistuminen on mahdollista. Monialaisen asiantuntijaryhmän tapaamisen voi viedä läpi esimerkiksi Lapset puheeksi-neuvonpidon kaavalla, mikäli se tuntuu sopivan tilanteeseen. Monialaisesta asiantuntijaryhmästä kirjataan aina lain mukainen opiskeluhoitokertomus opiskeluhoitollon rekisteriin.

Opettaja sopii poissaolojen syiden laajemmasta kartoituksesta oppilaan, huoltajan ja opiskeluhoitopalveluiden tai muun opetukseen sitomattoman opiskeluhoitohenkilöstöön kuuluvan kanssa. Vahvistetaan oppilaan saamaa tukea ja tarkistetaan pedagogisen tuen riittävyys. Oppilaan kouluun paluun tueksi tehdään tarkka suunnitelma yhteistyössä perheen ja mahdollisten muiden tukitahojen kanssa. Varmistetaan perheeltä, että heillä on tieto muista mahdollisista koulun ulkopuolisista tukitahoista ja ohjataan heitä tarpeenmukaisen tuen piiriin. Vahvat toimet ovat yleensä yksilökohtaisia, mutta taustalla on hyvä kulkea jatkuvasti myös kouluun kiinnittymistä tukevaa yhteisöllistä toimintaa.

Jos poissaolot edelleen jatkuvat tehdyistä tukitoimista huolimatta

Monitoimijaista yhteistyötä vahvistetaan ja täsmennetään edelleen. Koulun tukitoimia jatketaan edelleen sekä tehostetaan, mikäli mahdollista. Pyritään tekemään tiivistä yhteistyötä perheen kanssa ja tukemaan oppilaan paluuta takaisin kouluun. Kannustetaan oppilasta kaikista onnistumisen hetkistä.

Harkitaan 1) sosiaalihoitolain mukainen yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi yhdessä perheen kanssa tai 2) lastensuojeluilmoitus. Lähtökohtana on löytää oppilaalle ja perheelle paras tuki tilanteessa ja kannustaa heitä ottamaan vastaan tarjottua tukea. Sosiaalihoitolain mukainen yhteydenotto tehdään aina yhteistyössä huoltajan suostumuksella. Lastensuojeluilmoitus tehdään huolimatta siitä, onko huoltaja suostuvainen. Koulun tukitoimet jatkuvat ilmoituksen teon jälkeenkin aktiivisina ja pyritään yhteiseen monialaiseen työskentelyyn eri tahojen kanssa.

Jos oppilas tai perhe kieltäytyvät opiskeluhoitopalveluiden tuesta

Koulu jatkaa ja tiivistää muita mahdollisia tukitoimia ja pyrkii ohjaamaan oppilasta muiden lapsiperhepalveluiden piiriin. Opiskeluhoitopalveluiden konsultaatiota on myös tarpeen käyttää tässä vaiheessa, vaikka oppilas tai huoltaja eivät palvelua muutoin haluaisikaan vastaanottaa.

Harkitaan 1) sosiaalihoitolain mukaisen yhteydenoton tuen tarpeen arvioimiseksi tai 2) lastensuojeluilmoitusta. Nämä eivät ole automaattisia toimenpiteitä tällaisessa tilanteessa. Ne voivat tulla kyseeseen, jos opettajan huoli edelleen jatkuu ja oppilaan tuen tarpeeseen ei pystytäkään vastaamaan muilla koululla käytössä olevilla keinoilla.

Jos oppilaalle on tullut täyteen poissaoloja 10% tai 20% vasta kouluvuoden lopussa

Sovitaan tarpeelliset akuutit toimenpiteet, mikäli se on tarpeen jo ennen kesälomaa. Seuraavan lukuvuoden alussa mahdollisimman pian koulun alettua opettaja suunnittelee oppilaan ja huoltajan kanssa koululäsnäoloa tukevat tukitoimet, jotta ongelmallisia poissaoloja ei kertyisi alkavana lukuvuonna. Mahdollisuus myös monialaisen asiantuntijaryhmän perustamiseen.

Jos oppilas ja perhe tietävät jo etukäteen, että oppilaalle tulee kertymään lukuvuoden aikana poissaoloja

Esimerkiksi urheiluharrastukseen liittyvien valmennusleirien tms. vuoksi kannattaa opettajan kutsua perhe koululle jo ennaltaehkäisevästi suunnittelemaan, kuinka oppilaan koulunkäyntiä seurataan ja tuetaan poissaolojen kertymisestä huolimatta.

Toimintamallin seuranta ja kehittäminen

Koulukohtaiset yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät hyödyntävät rehtorin keräämää seurantatietoa poissaoloista aktiivisesti läpi kouluvuoden: poissaolojen määriä, syitä ym. tilastotiedon arvioidaan ja niihin reagoidaan tarpeen mukaan. Toimintamalli sisältyy paikallisen opetussuunnitelman lisäksi paikalliseen opiskeluhoitosuunnitelmaan sekä yksiköiden lukuvuosisuunnitelmiin. Mallin toteutumista arvioidaan säännöllisesti.

Toimintamallin maakunnallinen kehittäminen tarpeen mukaisesti sekä tilastotietojen seuranta tapahtuvat jatkossa alueellisessa opiskeluhoollon ohjausryhmässä. Yhteisen maakunnallisen toimintamallin sisällön muokkaaminen toteutetaan kuntien yhteisestä sopimuksesta.

Oppilaiden osallisuus

Pieksämäen kaupungin kouluissa oppilaita edustavat säännöllisesti oppilaskuntien hallitukset/oppilastoimijat. Oppilaat otetaan mukaan koulun toiminnan ja kouluympäristön suunnitteluun.

Pieksämäen kaupungin perusopetuksen järjestyssääntöjen pohjalta koulut tekevät omat tarkennetut koulukohtaiset järjestyssäännöt. Koulukohtaisessa työssä kuullaan oppilaita ja huoltajia. Lisäksi oppilaita voidaan osallistaa erilaisin kyselyin. Oppilastoimijat tekevät myös yhteistyötä nuorisotoimen kanssa.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Opetus ja kasvatus tulee järjestää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Perusopetuslain 26 § asettaa ensisijaisen kasvatusvastuun lapsesta ja nuoresta kuuluvaksi huoltajille. Koulu osallistuu lapsen ja nuoren kasvatukseen koulutyöhön liittyvän kasvun, kehityksen ja oppimisen osalta käytettävissä olevin keinoin. Yhteinen kasvatusvastuu toteutuu koulun ja kodin yhteistyössä; henkilöstön ja oppilaiden huoltajien välisessä vuorovaikutuksessa. Yhteistyön tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia koulussa.

Pieksämäen kaupungin kouluissa yhteistyön perustaksi nähdään osapuolten keskinäinen luottamus ja tasa-arvo. Yhteistyössä tulee tavoitella avointa ja monipuolista yhteydenpitoa koulun ja kodin välillä. Yhteistyö käynnistetään koulun taholta mahdollisimman varhain toimikauden alettua muun muassa tiedottamalla vuotuisista tai tiedossa olevista yhteistyömuodoista sekä rohkaisemalla koteja olemaan yhteydessä kouluun oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä. Huoltajia kannustetaan seuraamaan aktiivisesti lapsen/nuoren koulunkäyntiä sekä kertomaan havainnoistaan opetuksesta vastaaville henkilöille. Luokanopettaja/-ohjaaja tiedottaa oppilaita ja heidän huoltajiaan käytössä olevista tietolähteistä (koulun ja luokan kotisivut, tiedotteet jne.), yhteydenpitokeinoista (Wilma, puhelin, sähköposti jne.) sekä henkilökohtaisista tapaamisista.

Yhteistyömuotoja tulee kehittää huoltajien kanssa koko perusopetuksen ajan ja erityisesti siirtymävaiheissa. Kodin ja koulun yhteistyö on suunnitelmallista ja se todetaan vuosittain koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Pieksämäen kaupungissa käytössä olevia kodin ja koulun yhteistyömuotoja ovat muun muassa aktiivinen tiedottaminen, (arviointi)keskustelut huoltajien, oppilaan ja opettajan välillä, vanhempainillat, teemapäivät, koulun juhlat, avointen ovien päivät ja vanhempainyhdistykset sekä -toimikunnat.

Yhteistyö opiskeluhuollon kanssa

Opiskeluhoitopalveluiden henkilöstö on osa kouluyhteisöä. Kouluissa vahvistetaan yhteistyön toimintakulttuuria, jossa hyvinvointialueen ja kaupungin työntekijöiden välinen yhteistyö on toimivaa ja saumatonta. Tiedotus opiskeluhoitopalveluiden saatavuudesta eri tilanteissa on sekä koulun että opiskeluhoitopalveluiden vastuulla.

5.6.2 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Pieksämäen kaupungin perusopetuksessa on käytössä yhtenäinen suunnitelma kasvatuskeskusteluiden ja kurinpidollisten toimien käytöstä.

SUUNNITELMA KASVATUSKESKUSTELUJEN JA KURINPIDOLLISTEN TOIMIEN KÄYTÖSTÄ

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitotoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa. (OPS perusteet 2014)

Kurinpitotilanteissa oppilaalla on oikeus tarvitsemaansa yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon opetus- ja kasvatushenkilöstön ja/tai opiskeluhooltopalveluiden henkilöstön järjestämänä. Kurinpitomenettelytilanteissa voidaan konsultoida kuraattoria tai terveydenhoitajaa, ja ottaa kuraattori mukaan työskentelyyn. Mikäli kyse on terveyttä tai hyvinvointia vaarantavasta teosta, mukaan pyydetään terveydenhoitaja.

Menettelytavat Pieksämäen kaupungin perusopetuksessa

Kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja. Näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla. Hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita noudatetaan huoltajalle ilmoittamisen, kuulemismenettelyjen sekä kirjaamisten osalta.

Suunnitelma käydään koulun henkilöstön kanssa läpi lukuvuosittain lukuvuoden alussa. Oppilaiden kanssa suunnitelmaa läpikäytessä kohdalla huomioidaan erityisesti heidän ikä- ja kehitystasonsa. Suunnitelma on osa opiskeluhooltosuunnitelmaa ja huoltajat ja yhteistyökumppanit voivat tutustua

siihen kaupungin internetsivuilla. Suunnitelma kasvatustilaisuuksien ja kurinpitotoimien käytöstä on erillisenä luettavissa myös koulujen internetsivuilla.

Suunnitelma kasvatustilaisuuksien ja kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista on osa Pieksämäen kaupungin opiskeluhoitosuunnitelmaa sekä liiteasiakirja Pieksämäen kaupungin opetussuunnitelmassa. Suunnitelmat hyväksyy hallintosäännön mukaisesti opetuslautakunta. Suunnitelmaa laadittaessa ja päivitettäessä kuullaan oppilaita sekä henkilöstöä. Heidän kuulemisensa on myös hyväksymisen edellytys. Suunnitelmaa arvioidaan lukuvuosittain ja päivitetään tarvittaessa.

Menettelytavat kasvatustilaisuuksien ja kurinpidollisten toimien käyttämisessä
(taulukko on merkitty punaisella muutosesitykset tekstiin 1.8.2025 alkaen)

Toimenpide	Kuulemisvelvoite	Ilmoitusvelvoite	Kirjaamisvelvoite	Toimivalta päättää	Huom!
Kotitehtävät laiminlyönyt oppilas voidaan jättää työpäivän päätyttyä enintään 1 tunniksi kerrallaan tekemään tehtäviä.		Ilmoitetaan huoltajalle etukäteen Wilmassa (kuittauspyyntö) tai puhelimitse.	Asia tulee kirjata tuntimerkintöihin Wilmaan.	Opettaja	Valvonta järjestettävä
Vahingonkorvaus (laki 412/1974) Koulun tilan puhdistaminen tai uudelleen järjestäminen		Ilmoitetaan huoltajalle Koulupäivän jälkeen tehdystä työstä ilmoitetaan huoltajalle		Rehtori Opettaja	Enintään 2 h Tehtävä tulee suorittaa valvotusti Ika ja kehitystaso huomioiden. Ei liian raskasta tai vaarallista työtä, ei oppituntien aikana. Huomioidaan kurinpitotoimista päätettäessä.
Kasvatustilaisuus 35a § Ensisijainen menettelytapa järjestyssääntö rikkomuksissa <u>Ohjeistus myös</u> peda.net/	Oppilasta	Ilmoitetaan huoltajalle Huoltajalle voidaan varata mahdollisuus osallistua keskusteluun tai osaan siitä, jos se	Kirjataan Wilman lomakkeelle.	Opettaja Rehtori	Enintään 2 h Voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella. Yksilöidään

pieksamaki/ops		katsotaan tarpeelliseksi.			toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti yhdessä oppilaan kanssa.
Luokasta / muusta opetustilasta poistaminen jäljellä olevan oppitunnin ajaksi. 36 b § Koulun tilaisuudesta poistaminen. Peruste: häiritsevä käytös Koulun alueelta poistaminen myös, mikäli oppilas ei poistu, kun opetus on evätty.		<u>Huoltajalle:</u> Huoltajalle ilmoitetaan saman päivän aikana asiasta * Wilmassa tai puhelimitse	Asia tulee kirjata Wilman tuntimerkintöihin.	Opettaja Rehtori	Opettajalla ja rehtorilla yksin tai yhdessä oikeus poistaa oppilas, joka ei noudata suullista määräystä poistua. Vastarintaa tekevä oppilas voidaan poistaa käyttäen sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Valvonta järjestettävä. Kirjataan, miten valvonta päätetty hoitaa.
Oppilaan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Vain välttämättömien voimakeinojen käyttö sallittu. Huomioitava Oppilaan ikä, tilanteen uhkaavuus ja kokonaisarvio tilanteesta.		Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.	Kirjallinen selvitys arkistoidaan ja säilytetään. Lisäksi työturvallisuusilmoitus työsuojeluun.		
Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita 36 d §		Ilmoitettava huoltajalle mahdollisimman pian.	Aineiden tai esineiden haltuunotto tulee kirjata Wilmassa olevaan lomakkeeseen. Esineiden ja aineiden hävittäminen tai luovutus tulee	Opettaja Rehtori	Rehtorilla ja opettajalla oikeus työpäivän aikana ottaa haltuun kielletty esine tai aine, joka häiritsee opetusta ja oppimista. Oikeus käyttää välttämättömiä voimakeinoja. Ei saa käyttää

			kirjata. Annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle, mikäli on turvauduttu voimakeinoin.		voimankäyttövälineitä. Tarvittaessa kutsutaan poliisi. Takavarikoitu esine ja aine luovutetaan oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä. Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan huoltajalle. Säilytys 3 kk, jonka jälkeen todisteellisesti hävitetään. Laittomat esineet ja aineet luovutetaan poliisille.
Oikeus tarkastaa oppilaan tavarat 36 e Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa esinettä tai ainetta; jonka hallussapito on muussa laissa kielletty. Joka on omaa tai toisten turvallisuutta vaarantava joka soveltuu erityisesti omaisuuden vahingoittamiseen jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä(29 § 2)	Oppilaalle ilmoitettava tarkastuksen syy	Ilmoitettava huoltajalle mahdollisimman pian Tarkastajan oltava samaa sukupuolta. Läsnä toinen henkilökuntaan kuuluva (oppilas voi valita paikalla olevasta henkilökunnasta). Tarkastustavasta voidaan poiketa asian kiireellisyyden ja turvallisuuden niin ehdottomasti vaatiessa.	Tavaroiden tarkastus tulee kirjata Wilmassa olevaan lomakkeeseen. Esineiden ja aineiden hävittäminen tai luovutus tulee kirjata.	opettaja rehtori	Oikeus tarkastaa oppilaan tavarat, säilytystilat ja päällisin puolin vaatteet, jos kieltäytyy pyydettyä luovuttamasta kiellettyjä esineitä tai aineita.

Toimenpide	Kuulemis- velvoite	Ilmoitusvelvoite	Kirjaamisvelvoite	Toimivalta päättää	Huom!
Jälki-istunto 36 §: Voidaan teettää kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja harjoituksia tai voidaan velvoittaa istumaan hiljaa. Ei työrangaistuksia.	Oppilasta ja huoltajaa. Huoltajaa kuullaan suullisesti puhelimitse.	Huoltajalle: Kirjataan Wilmaan ja pyydetään huoltaja kuittamaan wilmalomake.	Asia tulee kirjata wilmalomakkeelle.	Opettaja Rehtori	Enintään 2 h Yksilöitävä teko, hankittava selvitys. Oltava suhteessa tekoon ikä- ja kehitystaso huomioiden. Valvonta järjestettävä: kirjataan, miten valvonta on päätetty hoitaa.
KURINPITO-TOIMI Kirjallinen varoitus 36 a § Peruste: häiritsee opetusta, rikkoo järjestystä, käyttäytyy vilpillisesti.	Oppilasta ja huoltajaa	Huoltajalle kirjallinen päätös valitusoikeuksien, jossa on muutoksenhakumahdollisuus, HAO	Hallinnollinen päätös Asia tulee kirjata ja arkistoida oppivelvollisuus aika + 10 v.	Rehtori opetusltk delegoinut	Yksilöitävä teko, hankittava selvitys. Oppilashuolto järjestettävä: – kirjataan, mitä oppilashuollon palveluita tarjolla.
KURINPITOTOIMI Määräaikainen erottaminen 36 a § Peruste: vakava rikkomus, toistuva piittaamattomuus jatkuu jälki-istuntojen ja/ tai varoituksen jälkeen	Oppilasta ja huoltajaa	Annettava tiedoksi sosiaaliviranomaisille ennen päätöksentekoa : päättävät, onko heidän tarve olla läsnä asiasta päätettäessä. Kirjallinen päätös ja valitusosoitus huoltajalle	Hallinnollinen kirjallinen päätös, täytäntöönpanosta päätettävä samalla ja perusteltava Asia ja päätös tulee kirjata ja arkistoida oppivelvollisuus ikä + 10 v.	Määräaikaisesti erottamisesta päättää opetuslautakunta.	Enintään 3 kk:n ajaksi Yksilöitävä teko, hankittava selvitys Erottamistapauksessa oppilashuolto järjestetään yhteistyössä lastensuojelun kanssa. Oppilaalle, joka on määräaikaisesti erotettu koulusta, on järjestettävä kotiopetusta rehtorin erillisen päätöksen ja oppimissuunnitelman

					mukaisesti (Erityiset opetusjärjestelyt Pol § 18).
Toimenpide	Kuulemis- velvoite	Ilmoitusvelvoite	Kirjaamis- velvoite	Toimivalta päättää	Huom!
TURVAAMISTOIMI Opetuksen epääminen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi mahdollista evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, jos ehdot täyttyvät. Peruste: turvaamistoimi, jos olemassa vaara, että oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii väkivaltaisen tai uhkaavan käytöksen vuoksi tai opetus vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käytöksen vuoksi Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan em. perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.	Oppilasta ja huoltajaa	Huoltajalle, On otettava välittömästi yhteys huoltajaan sekä koulukuraattoriin tai koulu-psykologiin sekä tarvittaessa lastensuojeluun .	Asia tulee kirjata wilmaan. (Muistio ja tarvittaessa oppimissuunnitelmalomake.)	Rehtori	Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36 h §:ssä tarkoitettuna oppilashuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa. Kirjataan, miten valvonta hoidetaan.

Muuta huomioitavaa:

Ennen oppilaan erottamista koulusta lastensuojelun sosiaalityöntekijälle on annettava tieto asiasta, jolloin hänellä on harkintansa mukaan oikeus osallistua asian käsittelyyn (Lastensuojelulaki 24 § 2).

Opetuksen järjestäjän tulee seurata kasvatustarkastuksen, jälki-istunnon, kurinpidollisten toimien, häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistamisen, esineiden ja aineiden haltuunotto-oikeuden sekä oppilaan tavaroiden tarkastamisen käyttöä ja toimien kehittymistä (PoL 36i §). Koulukohtaisia tietoja seurataan ja arvioidaan yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä.

5.6.3 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Pieksämäen kaupungin kouluissa ei järjestetä toiminta-alueittain tapahtuvaa opetusta 1.8.2026 jälkeen. Oppilaat ohjautuvat Sateenkaaren kouluun, jonka kuntayhtymän omistajajäsen Pieksämäen kaupunki on.

5.6.4 Joustava perusopetus

Pieksämäellä joustavaa perusopetusta järjestetään Hiekanpään koulussa. Joustavalla perusopetuksella tarkoitetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan järjestettävää opetusta ja oppimisen kasvun tukea. Joustavan perusopetuksen toiminnan tavoitteena on vähentää perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäistä syrjäytymistä. Opetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen.

Joustavan perusopetuksen toimintaan voidaan ottaa perusopetuksen 8.-9. vuosiluokkien oppilas. Poikkeuksellisesti toimintaan voidaan ottaa myös erityisopetusta saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan joustavan perusopetuksen toiminnassa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan kokonaisuutena pitää oppilaan edun mukaisena. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä. Opettaessa oppilaita joustavan perusopetuksen toimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Pieksämäen kaupungissa JOPO:n hakuprosessi käynnistyy keväällä. Luokanohjaajat esittävät valvontaluokaltaan JOPO-toiminnasta hyötyviä oppilaita valintaprosessiin. Lisäksi huoltajia tiedotetaan JOPO-opiskelusta ja he voivat olla yhteydessä kouluun, mikäli he kokevat JOPO-opiskelun olevan oppilaalle eduksi. Opetukseen hakeutuvat oppilaat ja heidän huoltajansa haastatellaan huhtikuussa ja valituille ilmoitetaan toukokuussa seuraavan lukuvuoden alussa

käynnistyvästä opetuksesta. Luokanohjaajilta saaman tiedon, sekä huoltajan ja oppilaan haastattelun perusteella muodostetaan kokonaiskuva. Niiden avulla pyritään valitsemaan JOPO-ryhmään opiskelijat, joita tämä opiskelun tukimuoto auttaa parhaiten.

Pieksämäen kaupungin yläkoulussa toimii yksi joustavan perusopetuksen ryhmä, jossa on opiskelupaikkoja kahdeksas- sekä yhdeksäsluokkalaisille. Toiminnan keskeisinä ideoina ovat moniammatillinen yhteistyö ja verkostoituminen. Toiminnallinen ja työpainotteinen opetus ja opiskelu sovitetaan vastaamaan oppilaan yksilöllisiä tarpeita ja tilanteita. Opetuksessa kehitetään joustavia ja yksilöllisiä opetusmenetelmiä ja toimintatapoja. JOPO-toiminnan päämääränä on peruskoulun päättötodistuksen saaminen sekä perusopetuksen jälkeisen jatkosuunnitelman löytäminen jokaiselle oppilaalle.

Toiminta on tarkoitettu sellaisille oppilaille, joilla on esimerkiksi heikko koulumenestys, puutteita sosiaalisissa taidoissa ja hyötyä pienryhmäopetuksesta sekä toiminnallisuudesta, heikko koulumotivaatio tai vaara jäädä ilman peruskoulun päättötodistusta ja jatko-opiskelupaikkaa. Joustavaan perusopetukseen otettavan oppilaan tulee yhdessä huoltajansa kanssa sitoutua toimintaan.

Opiskelu tapahtuu lähiopiskeluna ja työpaikkaopiskeluna. Lähiopiskelu toteutetaan enimmäkseen pienryhmässä opetussuunnitelman mukaisesti. Pieksämäellä JOPO-opiskelun viikkorytmi on kolme koulupäivää luokkaopetusta ja kaksi koulupäivää työssäoppimista. Luokkaopetuksessa suoritetaan yläkoulun perusopetuksen oppimäärä pois lukien valinnaiset oppiaineet. Työpaikalla työssäoppimista ohjaa nimetty työpaikkaohjaaja. JOPO-opettaja ja hänen työparinsa seuraavat työssäoppimista jokaviikkoisilla työpaikkavierailuilla. Työssäoppimisjakson päättyessä opiskelija saa työpaikkaohjaajan täyttämän arvioinnin. Työssäoppimisjakson päätteeksi koulun edustaja, työpaikan ohjaaja ja oppilas käyvät arviointikeskustelun. Lisäksi jokaisesta työssäoppimisjaksosta opiskelija tekee kirjallisen työn, jossa reflektoi omia kokemuksiaan, ajatuksiaan ja uusia oppimiaan tietoja sekä taitoja.

Opetukselle on ominaista joustavuus ja yksilöllisyys. Opiskelun pohjana ovat ne tiedot ja taidot, jotka hän on yleisopetuksen tavoitteiden mukaisesti saavuttanut ennen siirtymistään JOPO-luokalle.

Joustavan perusopetuksen toimintaan liittyvät myös leirikoulut, yritysvierailut sekä yhteistyö toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kanssa.

JOPO-tiimiin kuuluvat luokan opettajan ohella koulun rehtori sekä opettajan työpari (esimerkiksi nuorisotyöntekijä). Opettajan vastuulla on opetus, arviointi sekä yhteistyö huoltajien kanssa. Työpari on osa nuoren tukiverkkoa ja mukana luokkaopetuksessa. Hän osallistuu työpaikkaverkoston ylläpitoon sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Joustavan perusopetuksen tukena voi työskennellä opiskeluhoitoluokkien ja kunnan muiden hallintokuntien työntekijöitä. Eri toimijoiden välinen

yhteistyö, vastuu ja työnjako kuvataan tarkemmin koulun lukuvuosisuunnitelmassa ja oppilaskohtaisesti oppilaalle tehtävässä suunnitelmassa.

5.6.5 Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Opinnoissa etenemisestä tavoitekokonaisuuksittain määrätään luvussa 7.

5.6.6 Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokkia käytetään Pieksämäen kaupungin perusopetuksen kouluissa mm. oppilasryhmien pienuuden takia tai perustelluista pedagogisista syistä. Yhdysluokkaopetusta annetaan pääasiallisesti seuraavasti: (0)-1-2, 3-4, 5-6 tai 1-2, 3-6 tai 1-3 , 4-6. Tarpeen mukaan jako voidaan tehdä muutenkin.

Tuntimäärien jakamisessa ja resurssien käytössä eri luokka-asteilla otetaan huomioon työn toteuttamisen järjestäminen myös yhdysluokissa. Vuorokurssilukua käytetään hyväksi yhdysluokkaopetusta järjestettäessä.

5.6.7 Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Pieksämäen kaupungin perusopetuksessa voidaan etäyhteyksiä hyödyntää alakouluissa lähinnä valinnaisena tarjottavan A2-saksan kielen opetuksessa tai katsomusaineiden opetuksessa, kun oppilasmäärä on hyvin pieni. Opetusta lähettävässä koulussa opetustunnin ohjaus ja valvonta määrätään jollekin opettajalle, vastaanottavassa päässä opetustunnin valvonta ja ohjaus voidaan määrätä koulunkäynninohjaajalle. Erikseen sovittaessa voidaan etäopetusta käyttää tilapäisesti/ määräaikaaisesti esim. pitempiaikaisen sairauden vaatiessa. Koulutuksen järjestäjä päättää viime kädessä etäopetuksen järjestämisestä.

5.6.8 Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus

Mikkelin kaupunki järjestää sairaalaopetusta yhteistyössä Etelä-Savon hyvinvointialueen kanssa.

Opiskeluhoolto sairaalaopetuksessa

Sairaalaopetuksessa toteutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhoitoa opetussuunnitelman opiskeluhoitosuunnitelman mukaan. Sairaalaopetuksen opiskeluhoollollisista asioista vastaavat sairaalaopetuksen erityisluokanopettajat ja oppilaan huoltajat sekä moniammatillinen hoitohenkilöstö yhdessä oppilaan koulun edustajien ja tarvittaessa opiskeluhoitopalveluiden ammattihenkilöiden kanssa. Opiskeluhoitopalveluiden mukanaolo on tärkeää erityisesti takaisin omaan kouluun palatessa.

Oppilaalla on oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen oikeus opiskeluhoitopalveluihin eli kuraattori-, psykologi- ja kouluterveydenhuollon palveluihin. Tarvittaessa voidaan koota ko. lainmukainen monialainen asiantuntijaryhmä, mikäli oppilas ja/tai huoltaja niin toivoo. Muutoin yksilökohtaiset opiskeluhoollolliset asiat käsitellään moniammatillisesti psykiatrian poliklinikoiden tai osastojen toimintaan sisältyen.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Esi- ja perusopetuksen opetushenkilöstöllä on mahdollisuus hyödyntää konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua. Palvelun järjestää Mikkelin kaupunki ja se on tarjolla kaikille Etelä-Savon hyvinvointialueella sijaitseville kunnille. Palvelua voidaan tarjota puhelimitse, etäyhteydellä sekä paikan päällä konsultoiden. Yhteydenottokanavista ja yhteystiedoista tiedotetaan kunnille ja kouluille elokuussa 2025 sekä tietojen muuttuessa. Konsultoivan sairaalaopetuksen erityisopettajalla on työnsä tukena erikoissairaanhoidon verkostot ja konsultaatiomahdollisuus.

Sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelu

Konsultaation avulla vahvistetaan opettajien osaamista lähikoulussa ja tuetaan turvallisen ja rauhallisen oppimisympäristön luontia.

Konsultaatiomuodot:

1. Ennaltaehkäisevä ja tilannearviokonsultaatio, yksittäisen oppilaan koulunkäyntiin liittyvä konsultaatio

Konsultaation tarve herää:

- keskustellaan oppilaan ja huoltajan kanssa tarpeesta
- kerätään annetut tukitoimet ja kirjataan ne

- opettaja ja rehtori sopivat konsultaation tilaamisesta

Tilanteen kartoitus:

- konsultoiva erityisopettaja käy tilannetta läpi opettajan kanssa ja seuraa koulupäivää
- konsultoiva erityisopettaja kertoo huomioistaan ja näiden pohjalta tehdään interventiosuunnitelma
- huoltaja ja oppilas kutsutaan mukaan palaveriin
- tarvittaessa palaverissa on mukana moniammatillinen asiantuntijaryhmä
- interventio ja tukitoimet kirjataan oppilaan suunnitelmiin

Seuranta:

- seuranta-aikana opettaja on yhteydessä konsultoivaan opettajaan
- tehdään mahdolliset muutokset interventioon ja/tai tukitoimiin

Jatkosuunnitelma:

- interventio ja / tai tukitoimien tavoitteet arvioidaan ja näiden pohjalta määritetään jatkotoimet

2. Sairaalaopetuksen pedagoginen konsultaatio

- yleiset opetusjärjestelyt, ei yksittäistä oppilasta koskevaa konsultaatiota
- Pieksämäen alueella konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua järjestää Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa. Alueella myös Sateenkaaren koulun kuntayhtymä sekä Valteri tarjoavat konsultatiivisia palveluita.

3. Nivelvaihekonsultaatio (sairaalaopetukseen tulo- ja lähtövaiheiden konsultaatiot)

- Oppilaan joutuessa sairaalaopetusjaksolle, yhteistyö sairaalaopetuksen ja lähikoulun kanssa on tiivistä. Oppilaan ollessa sairaalaopetuksessa omasta koulusta nimetään yhdysopettaja, joka huolehtii yhteistyön tekemisestä jakson aikana. Jakson aikana oppilaalla on myös kotikoulupäiviä. Oppilasta tuetaan moniammatillisen työryhmän tuella oppilaan palatessa sairaalaopetusjakson jälkeen omaan kouluunsa opiskelemaan.
- suunnitelman toteutus ja arviointi
- ennaltaehkäisy ja jatkokartoitus

5.6.9 Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Pieksämäen perusopetuksessa ei ole mahdollisuutta erityisen tutkinnon suorittamiseen. Opetuksen järjestäjä ohjaa erityisen tutkinnon suorittamisesta kiinnostuneet muiden palveluntuottajien palveluiden piiriin.

5.6.10 Opetus erityisissä tilanteissa

Opetuksen kannalta oleellinen tieto annetaan siirryttäessä koulusta toisen opetuksen järjestäjän oppilaitokseen tai esimerkiksi sairaalaan tai sairaalasta kouluun. Mikäli oppilaan osalta järjestetään yhteistyöpalavereja, sovitaan niihin osallistuva henkilökunnan jäsen tapauskohtaisesti ja tehdään yhteistyötä tiiviisti muualla opiskelun aikana.

Ennen oppilaan siirtymistä takaisin omaan kouluunsa käydään siirtymiseen liittyvät asiat läpi yhteistyöpalaverissa ja sovitaan käytänteistä ja oppilaan tukemisesta esim. opiskeluhuollon toimin jo ennalta. Varmistetaan, että kaikki oppilasta opettavat opettajat ovat tietoisia käytänteistä.

7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

7.9. Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen toteuttamisen periaatteet ja yhteistyökäytännön vastuut Pieksämäen kaupungissa (luvun 7 alalukujen osalta paikallisesti päätettävät asiat)

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot muodostavat yhdessä kokonaisuuden. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat osa kaikkea perusopetuksen toimintaa. Niillä pyritään ennaltaehkäisemään vahvempien tuentarpeiden muodostumista. Ryhmässä pyritään toteuttamaan sellaisia opetusjärjestelyjä ja tukimuotoja, joista hyötyvät kaikki ryhmän oppilaat. Näin taataan kaikille yhdenvertainen oikeus oppimiseen. Oppimisen edellytyksien perusta on opetushenkilöstön osaaminen, koulunkäynninohjaajien hyödyntäminen, moniammatillinen yhteistyö, kehittäminen ja johtaminen.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt vaativat suunnitelmallisuutta ja ennakkointia. Suunnittelussa huomioidaan opetusryhmien erilaiset tarpeet ja toteutettavat tukimuodot. Nämä huomioidaan sekä tuntikehyksessä että lukujärjestyksessä. Oppimisen tukea suunniteltaessa voidaan jo varhaisessa ja ennalta ehkäisevässä vaiheessa konsultoida opiskeluhuollon psykologia.

Tuen tarpeesta ja tuen muodosta riippuen myös kuraattorin ja/tai terveydenhoitajan konsultointi on mahdollista.

Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain ja opiskeluhuoltosuunnitelman mukaista yhteisöllistä opiskeluhuoltoa voidaan käyttää samanaikaisesti oppilasryhmän tukena yhdessä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen kanssa. Opiskeluhuoltopalvelut osallistuvat osaltaan yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen. Opiskeluhuoltopalveluita voidaan konsultoida mm. keskittymisvaikeuksien selvittämisen osalta ja psykologit ovat laatineet ohjeistuksia opettajille asiaan liittyen.

Pieksämäellä toteutetaan lähikouluperiaatetta, jossa oppilaan tuki järjestetään lähtökohtaisesti sellaisessa koulussa, joka oppilaalle osoitettaisiin myös ilman tuen tarvetta. Myös oppilaskohtainen tuki järjestetään pääsääntöisesti oppilaan omassa koulussa tai lapsen edun vaatiessa siinä koulussa, jossa tarvittava tuki voidaan toteuttaa.

7.9.1. Rehtorin vastuut

Koulun johtamisen lähtökohtana on

- lasten oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen
- hyvien työolosuhteiden edellytysten luominen henkilöstölle sekä henkilöstön sitouttaminen yhteisiin toimintatapoihin
- henkilöstön ja oppilaiden osallisuuden turvaaminen
- pedagogisen toiminnan sekä koulutusten hyödyntäminen ja kehittäminen
- opetussuunnitelman mukaiseen lukuvuosisuunnitelman kirjaaminen yhdessä opetuksen järjestäjän kanssa
- tuen toimintakulttuurin kehittäminen johtamalla toimintatapoja ja pedagogiikkaa:
 - tuen tarpeen arviointi etukäteen seuraavalle lukuvuodelle
 - ryhmäkohtaisten tukimuotojen resursointi ryhmäkohtaisesti ja tämän kirjaaminen lukuvuosisuunnitelmaan
 - opetusryhmien muodostaminen siten, että opetuksen tavoitteet saavutetaan ja huomioidaan opetusryhmän tarpeet riittävän hyvin
 - koulunkäynninohjaajien hyödyntäminen oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena

- pedagogisten ratkaisujen tekemistä niin, että huomioidaan oppilaiden erityiset tarpeet ja edellytykset
- tuen toteuttamisen ja riittävyyden seuranta vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa
- yhteistyön toteutumisen mahdollistaminen eri toimijoiden kanssa
- konsultaatiokäytänteiden toteutumisesta huolehtiminen

7.9.2 Nivelvaiheet, tiedonsiirtokäytännöt sekä perusopetuksen ja esiopetuksen tuen yhteensovittamiskäytännöt

Nivelvaiheissa opetuksen järjestäjät siirtävät oppimisen tuen järjestämiseksi tarvittavat tiedot uuteen kouluun. Huoltajat antavat tiedonsiirtoluvan muihin oppilasta koskeviin asioihin lupalomakkeella.

Pieksämäen kaupungissa on sovittu seuraavista nivelvaihtoyöskentelyistä eri oppilaitosten välillä:

Esiopetuksesta alakouluun

- Esioppilaiden vanhemmille järjestetään esiopetusvuoden keväällä vanhempainilta, jossa alakoulun rehtorit käyvät kertomassa kouluasioista.
- Varhaiskasvatuksen erityisopettajat sopivat yleisopetuksen luokissa aloittavien tukea tarvitsevien lasten tiedonsiirtopalaverit laaja-alaisten erityisopettajien kanssa huhti-toukokuun aikana.
- Jos lapsen tuen tarve on sellaista, että koulunaloituspaikkaa mietitään, pidetään moniammatilliset palaverit lapsikohtaisesti lukuvuoden aikana kuitenkin ennen huhtikuista pienluokkapaikkojen jakoa (varhaiskasvatuksen erityisopettaja koollekutsujana). Koulusta erityisluokanopettajat mukana.
- Pienluokkapaikkojen jako huhtikuussa (erityisopetuksen vastaava rehtori kokoonkutsujana). Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ilmoittavat perheille myönnetystä pienluokkapaikasta.
- Toukokuussa esiopetuksesta vastaava päiväkodinjohtaja/ esiopettaja järjestää eskareiden siirtopalaverit koulukohtaisesti.
- Kouluun tutustumispäivä toukokuussa (kutsut kouluilta).

Alakoulusta yläkouluun

- Huhti-toukokuussa tapaaminen siirroista vastaavien alakoulujen opettajien ja yläkoulun opettajien kesken (kokoonkutsujana yläkoulun erityisopetuksen koordinaattori). Sovitaan ko. vuoden siirtoon liittyvät asiat ja käydään oppilaiden tuen tarpeet läpi.
- Luokanopettajat ja erityisopettajat ryhmittelevät siirtyvät oppilaat toimiviin ryhmiin. Lista toimitetaan yläkoulun rehtorille.
- Alakoulujen laaja-alaiset siirtävät sovitut paperit ja testitulokset yläkouluun.
- Alakoulussa tuen toteutuminen, toimivat käytänteet ym. kirjataan oppilaan tuen lomakkeeseen
- Jos oppilaalla ryhmäkohtaisen tuen kirjaamisen kannalta on oleellista siirrettävää tietoa (esim. luki, tarkkaavuus) ne kirjataan.
- Erityisluokkapaikkaa yläkoulussa mahdollisesti tarvitsevat oppilaat ilmoitetaan erityisopetuksen vastaavalle rehtorille mahdollisimman aikaisin, viimeistään kevätlukukauden alussa.
- Sateenkaaren koulusta paikkaa tarvitsevat oppilaat asetetaan koulupaikkajonoon maaliskuun loppuun mennessä (näistä oppilaista tieto erityisopetuksen vastaavalle rehtorille, joka vie asiaa eteenpäin)

Yläkoulusta toiselle asteelle

- Keväällä oppilaat täyttävät toisen asteen oppilaitoksista tulleet tuen tarve -kyselyt.
- Elokuussa siirtopalaverit. Toiselta asteelta palaverissa opo/ erityisopettaja/ terveydenhoitaja, yläkoululta opo ja erityisopettaja, tarvittaessa samanaikaisopetusluokan luokanohjaaja.
- Tavoitekokonaisuuksittain opiskelevat oppilaat pääasiassa jatkuvassa haussa, erityisopettaja ja opo ohjaavat ja ovat yhteydessä toisen asteen oppilaitoksiin.

Lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista tukevaa jatkumoa vahvistetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sujuvalla tiedonsiirrolla. Nivelvaiheissa on erityisen tärkeä huomioida yhteistyö myös opiskeluhuoltopalveluiden kanssa. Työskentelyyn ja tiedonsiirtopalaveriinkin on mahdollista pyytää mukaan kuraattori, psykologi tai terveydenhoitaja.

Opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstö huolehtii sisäisestä tiedonsiirrosta esim. terveydenhoitajalta seuraavalle. Tiedonsiirtoikäntöjä voidaan tarkentaa paikallisessa ohjaussuunnitelmassa. Oppilaan ja huoltajien luvalla yhteistyö on aina mahdollista.

Perusopetuksen ja esiopetuksen tuen yhteensovittamiskäytännöt

Perusopetuksen ja esiopetuksen tuen yhteensovittaminen vaatii tiivistä yhteistyötä toimijoiden kesken. Pieksämäen kaupungissa on kirjoitettu yhdessä opetussuunnitelmaa ja näin ollen sekä oppilaskohtainen että lapsikohtainen tuki saadaan yhteensovitettua siten, että tuen tarjoamisen muodot ovat yhteneväiset.

Nivelvaihtelyöskentely on pitkäkestoista, johon kuuluu esiopetuksen kanssa järjestettävät vanhempainillat esiopetusvuoden keväällä, yhteistyöpalaverit ja siirtopalaverit. Koulu osallistuu esioppilaan moniammatillisiin palavereihin, joissa suunnitellaan kouluvuoden aloitusta ja tuen jatkumista ja sen eri muotoja koulussa.

7.9.3. Pieksämäen kaupungin opetusjärjestelyt - pienryhmien koko ja muodostaminen

Pieksämäen kaupungissa oppilaskohtaista tukea toteuttavia erityisluokkia on kolmessa alakoulussa sekä Hiekanpään yläkoulussa. Alakoulujen erityisluokat muodostuvat luokka-asteisesti noudattaen pääsääntöisesti jakoa luokat 1. ja 2, 3. ja 4. sekä 5. ja 6. Hiekanpään yläkoulussa toimii pääsääntöisesti kaksi erityisluokkaa. Kaikissa erityisluokissa oppilasmäärä on enimmillään kymmenen oppilasta. Sateenkaaren koulun kuntayhtymä järjestää alueellamme toiminta-alueittaista opetusta, vaikeimmin vammaisten opetusta ja opetusta vaativaa erityistä tukea tarvitseville oppilaille.

Erityisluokkapaikkojen tarvetta kartoitetaan jatkuvasti varhaiskasvatuksen kanssa yhteistyössä. Viisivuotiaana lapsia asetetaan koulujen pienluokkapaikkojen jonoon. Esiopetusvuonna järjestetään moniammatillisia palavereita niiden lasten asioista, joilla on tarvetta oppilaskohtaiseen tukeen ja erityisluokkapaikkaan. Erityisopetuksen vastaava rehtori kerää tiedot kouluilta vapautuvista paikoista sekä paikkoja tarvitsevista lapsista. Lähtökohtana on sijoittaa lapsi lähikoulun erityisluokkaan, mikäli se on mahdollista. Huhtikuussa on erityisluokkapaikkojen jako, johon osallistuvat tulevien ensimmäisten luokkien erityisluokanopettajat jokaiselta koululta, varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja erityisopetuksesta vastaava rehtori.

Erityisopetuksesta vastaavalla rehtorilla on ajantasainen tieto kaupungin erityisluokkien oppilastilanteesta. Oppilaita voidaan asettaa pitkin lukuvuotta jonoon eri luokka-asteille vapautuville paikoille.

Yläkouluun siirryttäessä erityisopettajat ala -ja yläkoulusta järjestävät siirtopalaverin. Siirtopalaverin yhteydessä on mahdollisuus vielä arvioida suunnitellun oppilaskohtaisen tuen riittävyys.

7.9.4 Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden toteuttaminen

Ryhmäkohtaista tukea saavat kaikki peruskoulun oppilaat osana oman perusopetusryhmänsä opetusta joustavin opetusryhmittelyin.

Ryhmäkohtaisen tuen muotoja ovat:

*opettajan antama yleinen tukiopetus

*opettajan antama opetuskielen tukiopetus

*erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Ryhmäkohtaisen tuen antamisesta ovat vastuussa kaikki ryhmää opettavat opettajat. Lukuvuoden suunnittelussa huomioidaan mahdollisuudet toteuttaa samanaikaisopettajuutta sekä yhteisopettajuutta. Näitä kahta tukimuotoa voidaan toteuttaa erilaisin opettajayhdistelmin. Yhdistelmiä voidaan muodostaa esimerkiksi seuraavilla tavoilla: luokanopettaja-aineenopettaja, luokanopettaja-luokanopettaja, aineenopettaja-aineenopettaja sekä luokanopettaja/aineenopettaja-erityisopettaja/erityisluokanopettaja. Lukuvuosisuunnittelussa tulee huomioida opettajien mahdollisuus antaa yleistä tukiopetusta sekä opetuskielen tukiopetusta että erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Lukuvuosittaisesta tuen suunnittelusta vastaa rehtori yhdessä erityisopettajien kanssa.

Mikäli ryhmäkohtaiset tukitoimet osoittautuvat riittämättömiksi, oppilasta opettavat opettajat aloittavat oppilaskohtaisen tuen arvioinnin. Ennen oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointia, oppilaan tulee olla saanut säännöllisesti erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä.

Ryhmäkohtaisen tuen tukimuotoja suunniteltaessa voidaan hyödyntää erityisopettajan antamaa koulutason konsultaatiota.

Oman koulun erityisopettajan antama konsultaatio

Luokanopettajalla herää huoli oppilaasta haastavan käyttäytymisen tai ryhmäseulan tulosten jälkeen. Erityisopettaja käy tilanteen läpi luokanopettajan kanssa seuraavasti:

- luokan struktuurit (aika, paikka, työskentelytavat)
- luokan ympäristö
- seulan tuottama tilannekuva ja siihen opetuksen suunnittelu
- haastavan käyttäytymisen määrittely
- kotiläksyt: eriyttäminen, yhteistyö
- vuorovaikutus luokassa kaikkien toimijoiden kesken
- tilanteen havainnointi ja syy-seuraussuhteet käyttäytymisen haasteissa
- yhteissuunnittelu: mikä toimii, mikä vaatisi muutoksen, mitä pitäisi lisätä

- tavoitteiden asettaminen, tukisuunnitelman tekeminen
- suunnitelman toteutus ja arviointi
- ennaltaehkäisy ja jatkokartoitus

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunniteltaessa ja toteuttaessa voidaan erityisopettajan konsultaation lisäksi hyödyntää opiskeluhuoltopalveluiden asiantuntemusta. Ryhmämuotoisissa tukitoimissa ja niiden suunnittelussa voi pyydettyä olla mukana opiskeluhuoltopalveluiden henkilöitä. Ryhmämuotoisia tukitoimia voivat olla luokassa tapahtuva toiminta, pienryhmät, nivelvaiheissa työskentely, ryhmäyttävä toiminta, kiusaamisen vastainen toiminta, verkostoyhteistyö, teemalliset tunnit ja tapahtumat, vanhempainillat ja konsultaatiotuokiot.

Ryhmäkohtaisen tuen suunnittelussa opetuksen järjestäjä voi hyödyntää opiskeluhuollon psykologien asiantuntemusta oppimiseen ja kehitykseen liittyen. Psykologia tulee konsultoida tai pyytää mukaan neuvotteluun, kun tukitoimista huolimatta on epäselvää, mistä lapsen tai nuoren oppimisen vaikeuksissa on kysymys. Tarvittaessa mukaan suunnitteluun voi pyytää myös kuraattorin ja/tai terveydenhoitajan. Psykologisten tutkimusten tarvetta voidaan arvioida yhdessä huoltajien ja opettajien sekä tarvittaessa muiden opiskeluhuollon tai opiskeluterveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain ja opiskeluhuoltosuunnitelman mukaista yhteisöllistä opiskeluhuoltoa voidaan käyttää samanaikaisesti oppilasryhmän tukena yhdessä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen kanssa. Opiskeluhuoltopalvelut osallistuvat osaltaan yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen.

Opiskeluhuollon yksilökohtaisia tukimuotoja voidaan myös hyödyntää yksittäisten oppilaiden tukena. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa kyse ei ole oppimisen ja koulunkäynnin tuesta, jolloin tuen antamiseen tarvitaan oppilaan lupa.

7.9.5 Oppilaskohtaiset tukimuodot, niiden tarpeen arviointi ja tuen toteuttaminen

Mikäli oppilasta opettavat opettajat toteavat ryhmäkohtaiset tukitoimet riittämättömiksi, lapsella on oikeus saada oppilaskohtaista tukea. Oppilasta opettavat opettajat aloittavat oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arvioimisen yhdessä erityisopettajan kanssa. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen voivat tuoda esille myös oppilas ja/tai hänen huoltajansa. Arvion tuen tarpeesta tekevät oppilasta opettavat opettajat yhteistyössä. Opettajat konsultoivat tarvittaessa oppilashuoltoa ja/tai hyödyntävät muita asiantuntijalausuntoja tuen määrittelyssä. Huoltajat ja oppilas osallistuvat tuen tarpeen arviointiin ja suunnitelman tekemiseen yhdessä suunnitelmasta vastaavan opettajan kanssa.

Oppilaskohtaisen tuen tarpeesta hallinnollisen päätöksen Pieksämäen kaupungissa tekee opetusjohtaja hallintolain mukaan.

Oppilaskohtaista tukea saavat oppilaat Pieksämäellä:

- oppilaat, joilla on yksi tai useampi rajattu oppiaine
- erityisluokissa opiskelevat oppilaat
- tavoitekokonaisuuksittain opiskelevat oppilaat
- henkilökohtaisen avustajan tarvitsevat oppilaat
- oppiaineen tunneista puolet tai enemmän kuin puolet erityisopettajan pienryhmässä opiskelevat oppilaat (tuntimäärää verrataan oppiaineen vuosiviikkotuntimäärään)
- tulkitsemis- ja avustajapalveluita tai apuvälineitä tarvitsevat oppilaat (mikäli oppilas tarvitsee näitä opetukseen osallistumiseen ja perusopetuksen tavoitteiden saavuttamiseen)
- oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä tilapäisesti vapautetut oppilaat

Mikäli oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin ja suunnitteluun opettajien lisäksi opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. Tuen tarpeen arviointi voi vaatia monialaista osaamista ja mahdollisesti psykologin tutkimusta, esimerkiksi kun oppilaan kokonaiskehityksestä on huolta, kehitys ei etene tai taantuu tai oppilaalla on vaikea-asteisia, arjen toimintakykyä haittaavia oppimisvaikeuksia tai oppimista ja arjen toimintakykyä merkittävästi haittaavia tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen vaikeuksia tai oppimista ja arjen toimintakykyä merkittävästi haittaavia sosiaalisen vuorovaikutuksen vaikeuksia. Tuen tarpeen arvioinnin yhteydessä myös kuraattori voi arvioida kuraattorityön tarpeellisuuden ja/tai jatkon.

Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Opiskeluhoollon terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi voidaan kutsua mukaan paitsi tuen suunnitteluun myös suunnitelman toteutumisen arviointiin.

7.9.6 Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisessa on kyse oppilaan perusoikeuksien rajaamisesta. Sen vuoksi näissä tilanteissa on suositeltavaa aina konsultoida etukäteen opiskeluhoollon psykologia ja/tai lääkäriä.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Oppilaan, joka on saanut säännöllisesti jatkuvaa erityisopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa, oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä voidaan rajata. Rajaaminen voidaan tehdä, mikäli oppilas ei saavuta tukitoimista huolimatta arvosanaa viisi. Oppilaan arvion rajaamisen tarpeesta tekevät häntä opettavat opettajat yhteistyössä. Arviointiin tulee sisältyä dokumentaatio siitä, millä tavalla perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöistä poikkeamisen tarve on todettu. Oppilasta ja hänen huoltajaansa tulee kuulla asiasta. Kuulemisessa on otettava esiin oppiaineen rajaamisen vaikutukset peruskoulun jälkeiseen opiskeluun. Arviointi on sanallista lukuun ottamatta päättötodistusta, jossa arvosanan tekninen merkintä on *5. Hallinnollisen päätöksen oppiaineen rajaamisesta tekee opetusjohtaja.

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Päätös tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä on aina oppilaskohtainen. Ennen tavoitekokonaisuuksiin siirtymistä on oppilaalle tullut antaa sekä ryhmäkohtaista että oppilaskohtaista tukea. Asiasta tehdään hallintopäätös, jonka tekee rehtori. Tavoitekokonaisuuksien suorittaminen hyväksytysti on edellytys opinnoissa etenemiselle. Tavoitekokonaisuuksittain opiskelu etenee vuosiluokkakokonaisuuksittain 1-2, 3-6 ja 7-9.

Päätöstä edeltää huoltajan ja oppilaan kuuleminen. Aloitteen tavoitekokonaisuuksittain opiskeluun voi tulla huoltajalta, oppilaalta tai opetushenkilöstöltä. Opinnot etenevät tällöin omaan tahtiin, joko nopeammin tai hitaammin kuin luokkakavereilla. Suunnitelman opinnoista tekevät oppilaan opettajat yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Suunnitelmasta on käytävä ilmi tavoitekokonaisuudet, niiden sisällöt sekä opinnoissa eteneminen että arvioinnin periaatteet ja toteutus. Toteutumista arvioidaan tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa.

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän opiskelusta terveydellisistä syistä

Päätöksenteossa edellytetään terveydenhuollon ammattilaisen tekemää arviota oppilaan terveydentilasta. Tilapäinen vapauttaminen on ajallisesti enintään neljä kuukautta. Vapauttamisjaksojen ketjuttamista tulee aina välttää. Oppilaalle on tarjottava moniammatillisesti suunniteltuja tukitoimia, jotta hänen oikeutensa opetukseen osallistumiseen toteutuu.